

'Samenwerking gemeenten bedreigt lokale democratie - landelijke enquête onder raadsleden'

DEN HAAG, 13 JANUARI 2014 – Het toenemend aantal gemeenschappelijke regelingen vormt een bedreiging voor de lokale democratie, vindt 7 op de 10 raadsleden. Voor 4 op de 10 raadsleden wordt door regionale samenwerking de gemeenteraad minder belangrijk. De gemeenteraad, volgens de wet het hoogste bestuursorgaan, is voor 3 op de 10 raadsleden niet meer het meest invloedrijke orgaan in de gemeente.

Dit zijn de drie belangrijke uitkomsten uit de landelijke enquête onder alle raadsleden, die is gehouden door Overheid in Nederland in opdracht van Raadslid.Nu, de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, over samenwerking en herindeling.

Toch is het samen uitvoeren van taken door gemeenten in gemeenschappelijke regelingen voor het overgrote deel van de raadsleden (68 procent) onvermijdelijk. Zij vinden dat de eigen gemeente niet in staat is om zelfstandig alle taken uit te voeren. Een van de redenen daarvoor is een tekort aan ambtenaren. Gemeenten voeren soms wel 20 taken samen met diverse andere gemeenten uit in gemeenschappelijke regelingen. Slechts een beperkt deel (22 procent) van de raadsleden denkt dat hun gemeente alle taken zelfstandig kan uitvoeren.

Invloed en controle

Wie wat besluit en waarover in gemeenschappelijke regelingen is voor raadsleden onhelder. Hun belangrijkste bron van informatie is de begroting van de samenwerkingsregeling, gevolgd door de informatie die zij krijgen van de eigen ambtenaren, de raadsgriffie. Bijna de helft van de raadsleden weet niet of de gemeenschappelijke regeling financieel gunstig of ongunstig is voor de eigen gemeente. Tegelijkertijd is het zuiniger en efficiënter omgaan met het geld van de gemeente een van de belangrijkste redenen voor raadsleden om te kiezen voor samenwerking in gemeenschappelijke regelingen met andere gemeenten. Duidelijk is ook dat er onder raadsleden ongenoegen bestaat over het gebrek aan controle en invloed op de gemeenschappelijke regelingen.

Herindeling

Herindeling van de eigen gemeente als alternatief voor samenwerking blijkt voor meer dan de helft van de raadsleden uit de kleinste gemeenten, die met minder dan 25 duizend inwoners, onvermijdelijk.

Raadsleden blijken een realistisch beeld te hebben over gemeentelijke herindeling. Vier op de tien raadsleden acht herindeling op den duur onvermijdelijk. Tegelijkertijd blijkt uit de raadsledenenquête van Raadslid.Nu dat bijna de helft van alle raadsleden liever geen herindeling wenst.

Per politieke partij

Opvallend zijn de verschillen per politieke partij en per provincie. Voor meer dan de helft van de raadsleden van VVD, PvdA en D66 is gemeentelijke herindeling onvermijdelijk. Voor raadsleden van lokale partijen, SGP en SP is herindeling nagenoeg onbespreekbaar. Slechts 9 procent van de SP-raadsleden noemen herindeling onvermijdelijk.

Per provincie

In slechts 3 van de 12 provincies vindt een meerderheid van de raadsleden herindeling onvermijdelijk: Groningen (57 procent), Limburg (51 procent) en Friesland (50 procent). In deze provincies woedt een discussie over het opheffen en herindelen van gemeenten. De raadsleden uit Flevoland verzetten zich het meest uitgesproken tegen herindeling: slechts 20 procent van de raadsleden uit de jongste provincie vindt herindeling onvermijdelijk en 60 procent wil gewoon liever geen herindeling van hun gemeente.